



 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Talouden ohjaus, kirjanpito, sisäinen tarkastus & riskienhallinta

Marja-Liisa Ylitalo
@LiisaMarjis

11.9.2019

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston päivitetty yleisohjeet – Tilinpäätös ja toimintakertomus

- Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
 - Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella
 - Esimerkiksi ”Kunnanhallituksen kokonaisarvio”
 - Kuvataan sisäisen valvonnan kehittämistoimenpiteitä voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella
 - Onko kunnassa erillinen, ammattimainen sisäinen tarkastus?
 - Miten sisäinen tarkastus on kunnassa järjestetty
 - Tarkastustoiminnon laajuus, kohdentuminen ja keskeiset tulokset päättyneellä tilikaudella sekä päätelmät
- Tilikauden tuloksen muodostuminen – tunnuslukujen taustat
 - Esimerkiksi kertaluonteisten erien, investointien valtionosuuksien tai rakennejärjestelyjen vaikutukset tunnuslukuihin – myös aiemmilta tilikausilta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston päivitetty yleisohjeet – Tilinpäätös ja toimintakertomus

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

- Kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.
- Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.
 - Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

- Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

- Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston päivitetty yleisohjeet – Liitetiedot

- **Vuokravastuut** - vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (yleensä ilman arvonnlisäveroa)
 - Esimerkiksi toimitilat, koneet ja laitteet, maa-alueet (ml. indeksiehto)
 - Ml. tilapäisten ja siirrettävien rakennusten sekä edelleen vuokrattujen tilojen vuokravastuut
 - Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-aikana pidetään irtisanomisaikaa.
 - Määräaikaisten vuokrasopimusten vuokra-aika on vuokrasopimuksessa sovittu kiinteä vuokra-aika.
 - Vuokra-aika sisältää myös jatko- tai päättämisoption mukaisen ajanjakson, jos niiden käyttämisestä on sitovasti sovittu.
 - Myöhemmin voimaan tulevien vuokrasopimuksien vuokrat sisällytetään vuokravastuisiin siitä lukien kun vuokrattava hyödyke on käytettävissä kunnan palvelutuotannossa. Tätä ennen vastuu esitetään muissa sopimusvastuissa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston päivitettyt yleisohjeet – Liitetiedot

Vähimmäistiedot:

Esimerkki

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	X	X	X	X
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	X	X	X	X
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships *)	X	X	X	X
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet **)	X	X	X	X

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

*) Ks. Tarkemmin JHS 205 Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen raportointi

***) Esim. kuntajaoston lausunto 69/2005vuokratun ja myöhemmin ostettavan osakehuoneiston hankintahinnan ja korjauskustannusten sekä teollisuushallin varastotilan hankintahinnan aktivoinnista

Sisäinen tarkastus

- Kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan **sisäisestä valvonnasta** ja riskienhallinnan järjestämisestä (KuntaL 39 §)
- **Sisäinen tarkastus** on osa sisäistä valvontaa
 - Sisäinen tarkastus on ammattimaisena riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto
 - Sen tulisi sijoittua organisaatiossa hallituksen tai sen jaoston alaisuuteen → raportointi
 - Se on arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa, ja työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin
 - Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista

Sisäinen tarkastus – Kuntaliiton kysely 2019

Kunnat

- Sisäinen tarkastus oli järjestetty kaikissa yli 100 000 asukkaan kaupungeissa omana toimintana
- Vastanneista 50 001 – 100 000 asukkaan kaupungeista lähes 90 %:lla oli oman toiminnan sisäinen tarkastus (vastausprosentti 67)
- Vastanneista 20 001 – 50 000 asukkaan kunnista noin 20 % järjestänyt sisäisen tarkastuksen omana toimintana tai ostopalveluna tai näiden yhdistelmänä (vastausprosentti 43)
- Pienemmillä kunnilla oli hyvin harvoin sisäistä tarkastusta – ja silloin pääasiassa ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ostettuna
 - Vastausten perusteella monella oli ”omana toimintana” → tarkoitettiin kuitenkin kunnan muita työntekijöitä tai viranhaltijoita, jotka oman toimen ohella tekevät ”sisäistä tarkastusta”

Sisäinen tarkastus – Kuntaliiton kysely 2019

Kuntayhtymät

- Vastausten mukaan noin 50 %:ssa kuntayhtymistä oli sisäinen tarkastus
 - 24 % omana toimintana (palkattu oma sisäinen tarkastaja)
 - 11 % ostopalveluna
- Sivistyspalvelujen kuntayhtymistä 33 %:lla oli sisäinen tarkastus
 - 19 % omana toimintana
 - 10 % ostopalveluna
 - Henkilöstömäärältään suurimmalla organisaatiolla oli ostopalvelu
- Sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymistä 68 %:lla oli sisäinen tarkastus
 - 22 % omana toimintana
 - 14 % ostopalveluna
 - 22 % näiden yhdistelmänä
 - Yli 5000 työntekijän organisaatioissa sisäinen tarkastus oli omana toimintana
 - 2001 – 5000 työntekijän organisaatioissa ostopalvelu tai yhdistelmä

Kuntien ja kuntayhtymien sisäiset tarkastajat -verkosto

- Käynnistyi elokuussa 2019
- Yhteensä 86 jäsentä
- Verkosto toimii Teamsissa
- Tulossa etäkoulutus eettisistä asioista 1.10.2019

- Tervetuloa mukaan!





Hyvää syksyä!

Marja-Liisa Ylitalo

Puh. 050 410 0054

Marja-liisa.ylitalo@kuntaliitto.fi

@LiisaMarjjs

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

